

Lengyel László: Németországi utijegyzetek

A természet békés arany-sárga ragyogása úgy tárult elénk, mint a varázsát függőnye. Dehogyan gondoltunk arra, hogy itt, az Elba partján lombjuktól búcsúzó fák és kedves, meszeszerű falucsák mögött, az emberiség leggyászosabb országát húzódik.

Robog a gyorsvonat Drezda felé. Az őszi elmúlást jelző pergő falevelek, s a vonat vidám utasai dehogyan is gondolják, hogy 20 évvel ezelőtt e vonat kerekének csattogása a szénvéde, a halál kegyetlen dallamát verte, s a dallamban ott rikoltott a humanizmus égitörő szent jelszava: az ember az életre, a szabadságra, az alkotásra született. És míg kezére bilincset nem raktak, alkotott. Ime, nézzétek. Megáll a vonat és KISZ küldöttségünk lelkes vendéglátók, a német ifjúsági szervezet képviselői fogadják. Nevezétek magyar gógnak jogos büszkeségünket, de mégis csak megdobbant szívünk, mikor az Ikarus autóbuszra szálltunk. Igen, ezt mi gyártottuk, mi magyarok! S vittek az autóbuszok bennünket szállásunk felé, Lipcse mellé egy ifjúsági házba.

... Az ember alkotott, míg kezére bilincset nem raktak... Ők emelték, a német munkások, ifjak és öregek. Ők építették, a német szervezett munkások. Kirándulnak, s hátizsájukban hozták a követ, a meszet és felépült. Az akarat, az ember alkotásává emelte ide... De a keselyűk belefészkeltek. A náciizmus idején a Hitler-Jugend iskolája lett. Ma újra a munkásifjúság, örökre és visszavonhatatlanul.

Házigazdánk nagy kényelmet biztosított, hogy kipihenjük az „út fadalmait”.

Lipcse az egységfront városa. Innen kiállította világáig Georgi Dimitrova, a bolgár nép nagy fia, a nemzetközi munkásmozgalom kiváló harcosa: fogjon össze minden haladó erőt az emberiség legveszedelmesebb ellensége, a fasizmus ellen. S a hálás német nép múzeumot emelt a nemzetközi munkásmozgalom e nagy fiának, s küzdelmes életének örökérvényű dokumentumaival tanít a munkásmozgalmi egységnek leggyőzhetőtlenségeit.

Ismerős, de szomorú képek fogadnak: az 1956-os magyarországi ellenforradalom dokumentáció-

jának kiállítása. A látogatókönyv sorai a történelemről beszélnek, a proletármunkásmozgalmi lenini eszméinek leggyőzhetőtlenségéről. „Minden erőnket szabad hazánk védelmére, minden erőnket a szocialista tábor védelmére...” Német barátaink írták e sorokat. Ebben a könyvben a jövő hitvallása van.

Lipcse, a nemzetközi vásárok városa. Nagy találkozója nyugatnak és keletnek. Leghívebb kifejezője a békés egymás mellett élés magaslatos gondolatának, az emberek törvényszerű egymásra utaltságának.

Weimár a legnemesebb emberi gondolatok városa. Goethe és Schiller városa, a tudomány, a művészet, az emberi nagyszerűség tisztelőinek zarándokhelye. Lucas Cranach, d. j. Altrabild festőművész nyughelye. Meghaltak, de műyük örökön hirdeti az ember alkotóművészetének múlhatatlanságát. Századok múltak el, de Lucas Cranach oltárképe a weimári dombon minden világégen túl maradandó.

Weimár, a történelem nagy fiatal városa. Herder, a német felvilágosodás, a haladó irodalom és művészet vezető ideológusa. Luther, a nagy vallásreformátor, Bach, a zenei titán, Goethe, az író, a tudós és miniszter. Itt él, dolgozik és itt hal meg 1832 március 22-én. Itt kezdődik Goethe és Schiller barátsága, aki az ide tartozó jénai egyetem tanára. Itt nyugszanak a hercegi temetkezési helyen. A síremlékükhöz vezető márványlépcső az ezer és ezer lányom alatt csorbára kopott. Ezek a lányomok az ember hődolata a tudomány előtt, a nemzetek útja, a nemzetek, melyek tisztelettel adóznak az embernek, aki sokat tett az emberiségért.

A nemzetek útja. Weimár, a nemzetek zarándokolnak nagyjaidhoz. És rajtad, utcádon zarándokoltak az újkor Németországnak halálraszánt üzezei.

Buchenwald. Robog az autónk a vandálisták országátján az emberi történelem legsötétebb állomására. Ők meneltek itt egykor... az emberi ordosok csatogó fogainak kíséretében, ők mentek, a halálraszántak. Az út csak oda vezetett, de vissza soha többé.

A tábor a sakálók, keselyűk, ragadozók tábora. Utjain elcsigáztak, csonttáasztott emberek, aranyfogakért összetört szájukkal, bunkóval bezúzott fejükkel, átlőtt gyermektettek. Hadifoglyok, akikből kiszívták az utolsó csepp vért is hitvány hohéraik életének megmentésére. Anyák és testvérek a járványkísérleti állomásokon fertőzve vergődtek, aszott arcukon halálos lázröszsével. Lenyűzött bőrű emberi tetemek, kazánok torkig tömve emberekkel, hogy elhamvadjanak s valahol a távoli hazában egy édesanya legördülő könnye volt a gyászszertartás. És akiket még nem pusztított el a világhódítás megszállottjainak fegyvere, harcra keltek a szabadságért.

De már épül az emlékmű, mely a mártírok dicsőségét hirdeti: 11 millió ember kiöntött vére esküre hív. 11 millió, akik elvérezték a német imperializmus csizmái alatt. Ez az eskü szent. Békét a világnak!

Ha Weimárban vagy, nézz fel az emlékezős tornyára, hallgass a hatalmas harang szavát. Tedd le a kegyelet virágait az öt és félezer hőst borító tömegsírra s idézd a költőt, Goethe-t, Weimár nagyfiát:

Az ember legyen jó
Segítő és nemes.
Mert egyedül ez
Különbözteti meg
Minden más lénytől,
Melyet ismerünk.

(Folytatjuk.)

Ifjúsági politikai anket

A 322. számú Hunyadi János KISZ szervezet tagjai politikai anket keretében foglalkoztak a közel- és közép-keleti helyzettel, valamint Szíriával és a többpártrendszer, vagy egypártrendszer kérdésével.

Az előadásokhoz több fiatal hozzászólt, ezzel is elősegítették a politikai előadás színvonalának az emelését. Különösen érdekelte a fiatalokat, hogy Szíria miér került a világ-érdeklődés középpontjába? Az előadó világosan megmagyarázta a fiataloknak, hogy mi az oka ennek az érdeklődésnek.

Furcsa játékiállítás

Nagy tábla hirdette a város közepén, hogy november 23-24-25-én játékiállítás van, a volt zsinagóga helyiségében. Szülők, akik nem sajnálják az áldozatot, hogy gyermekeiknek karácsonyra kedveskedjenek, ellátogattak erre az úgynevezett kiállításra. Ha játékvásárnak neveznék, nem lenne semmi kifogásunk, hiszen a vásár zsúfoltság, rendezetlensége nem az árak mutatósságáért, hanem azok értékesítéséért van. De ha kiállítás, akkor legyen kiállítás! Mert, hogy ez nem volt az, azt még a kevésbé hozzáértők is megállapíthatták. Néhány asszál nem túlságosan bő választékkal, vagy talán nevezétek nevén a gyereket, az üzletekben elfekvő árukkal telehalnyva, ott étkelenedett a fal mellett. Babák, mackók és egyéb tarkaságok, de az izléses elhelyezésnek nyomát sem találtuk.

Téved, aki azt hiszi, hogy a várpalotai lakosságnak minden jó. Amint itt látunk, azt akar-melyik játékbolt szűk kirakatában megállapították. Az ilyen kínálat nem vonzótlanság, hanem a vevőket. Helyes lenne, ha kereskedelmi szerveink leszoknának végre arról a nézetéről, hogy a vevő azért kényyszerül az üzletbe menni, mert valamire szüksége van. Az ilyen nézet, az ilyen hozzáállás, az ilyen mondvacsnál kiállítás nem fér össze a szocialista kereskedelemmel. Ha megértettük egymás szavát, akkor változtassunk is rajta.

Az ifjúság körében végzendő munkáról

A szocializmusban a legfőbb érték az ember, és az emberek között is a legfőbb érték az ifjúság, mert az ifjúság szocialista társadalmunk jövőjének a záloga.

Ezekből az alapvető elvekből kiindulva látta szükségesnek a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány, hogy rendeletileg szabályozza az ifjúság körében végzendő munkát, az 1087/1957. (XI. 21.) számú határozatával.

A határozat, amikor megállapítja, hogy a magyar ifjúság legjobbjai elő akarnak járni a népi demokrácia megerősítéséért, a szocializmus további építéséért és az ellenforradalom maradványainak leküzdéséért folyó harcban, egyúttal utasítást ad az állami szervek vezetőinek, hogy miként mozdítsák elő ifjúságunk törekvéseit.

A hivatkozott határozatban a kormány kijelenti, hogy a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetséget az egész magyar fiatalság képviselőjének tekintik és felhívja az állami szervek, vállalatok stb. vezetőit, hogy minden az ifjúságot érintő ügyet a KISZ-szervezetekkel tárgyaljanak meg. Különösen előmozdítandónak tartja kormányunk az ifjúság körében a munkaverseny kifejtését, és egy-egy fontos, nehéz feladatot megoldására ifjúsági brigádok és csoportok létrehozását.

Az ifjúság nevelésének a proletár internacionalizmus szellemében kell folynia, mert ez az igazi hazaszeretetre való nevelés. Különösen elő kell mozdítani azt, hogy a magyar ifjúság minél jobban megismerje hazáját és a szocializmust építő baráti országokat.

És itt kormányunk hivatalos célkitűzéséhez s sorok írója, mint szennvedélyes régi turista, hozzáfűzi azt a kívánságot, hogy bányász ifjúságunk a KISZ keretén belül minél nagyobb számban csatlakozzék a Várpalotai Bányász Sportegyesület most felfejlődőben lévő természetjáró szakosztályához, mert hazánk földjének és népének, a baráti országok természeti szépségeinek és lakosainak legjobb megismerési útja a rendszeres, szervezett természetjárás.

Visszatérve kormányzatunk határozatának ismertetéséhez, rámutatunk arra a rendelkezésre, hogy az ifjúság nevelését elsősorban a Művelődési Minisztérium kell, hogy irányítsa; biztosítani kell a továbbtanulás lehetőségét, előnyöket kell biztosítani az iskolai felvételeknél azoknak, akik korábban az iparban, vagy mezőgazdaságban fizikai munkát végeztek, és növelni kell a diákkollégiumok és otthonok színvonalát, valamint fejleszteni az ifjúság egészségvédelmét és üdülési lehetőségét.

Kívánatos, hogy ifjaink minél teljesebben kielégíthessék természet-tudományos, technikai, művészeti és irodalmi érdeklődésüket és az idegen nyelvek iránti esztleges készségüket.

E célból anketok, előadások és kiállítások rendezését tartja szükségesnek a határozat. Ide kapcsolódik a művészeti és kultúracsoporthoz a falulátogatása, amely alkalmas lesz a városi és falusi ifjúság kapcsolatát életteljesebbé tenni.

Külön nyomatékkal hívja fel a kormányzatunk a figyelmet a sport jelentőségére az ifjúság nevelésében. A KISZ-szervezeteknek be kell kapcsolódnia különösen a tömegsport rendezvényekbe.

Mind ezek előmozdítása végett az állami szervek vezetői, a helyi tanácsok végrehajtó bizottságai és a KISZ vezetősége tartozik az ország gazdasági lehetőségeihez szabott munkatervet kidolgozni.

A kormányzat gondoskodása a fiatalokról tehát messzenem és az élet minden területére kiterjedő alapelveket állít fel és most az ifjúság feladata, hogy a maga hozzáállásával kihasználja a lehetőségeket, a kedvezéseket és előnyöket, valóban élni tudjon és élni akarjon a szocializmus további építése céljainak.

Dr. Dékány Mihály.

Bővítik a fürdő- és öltözőhelyiségeket

A Péti Nitrogénműveknél nagy gondot okoz az, hogy a dolgozók részére megfelelő fürdő- és öltözőhelyiségeket biztosítsanak. A központi javítóműhelynél, a villamosműhelynél, szükség van ezekre tekintetben. Ezért a jövő évben a vállalat 160 000 forintot fordít a fürdők és öltözőhelyiségek bővítésére. Ebből az összegből egy különálló épület építését is tervezik a központi javítóműhely környékén. Az olaj regeneráló helyiséget is átalakítják ilyen célra. Így tehát lehetőség nyílik majd arra, hogy a központi javítóműhely fürdőjét és öltözőjét az emeleti részen megszüntessék és azt ebédlőnek rendezzék majd be.

A bányagázok ismertetése

Az elszénesevésnél, vagyis folyamatánál metán is keletkezik. A metán egyes bányákban jelentősebb (mérhető) mennyiségben fordul elő, ezért az ilyen szénbányákat a bányahatóság süjtölés bányának nyilvánítja, amelyekre külön biztonsági eljárások érvényesek.

Várpalotán Ferenc-bánya, Beszáló-akna és S. II.-akna üzemek I. osztályú süjtöléses bányáknak vannak nyilvánítva. Beszáló-akna a metános E-1 rész lefogyásával a süjtölésesség mértéke csökkent.

Ismerkedjünk meg a metángáz fizikai tulajdonságaival. Szintelen, szagtalan, íztelen, a levegőnél jóval könnyebb gáz. Kis fajsúlya miatt tehát mindig felül (a földön) helyezkedik el. A metán nem mérgező gáz, de jelentősebb felszaporodása — mely az oxigén arányának rovására megy — fulladást okozhat.

A metán éghető gáz, ha a levegővel 5—14 százalék arányban keveredik, a robbanóképes „süjtőjeget” alkotja.

Szerencsére Várpalotán süjtőlég-robbanás még nem volt, csak kisebb metánégések voltak. Azért, hogy a jövőben se következzen be a metánnal kapcsolatos tömegszerencsétlenség, a megelőző biztonsági intézkedéseket mindenki betartani köteles.

Tábor István.

Közel 2 millió forint értékű elfekvő anyag került felhasználásra

Az elfekvő anyagok feltárása érdekében a nyár folyamán az anyagosztályon belül két háromtagú brigád alakult. A földalatt és külszínen elfekvő anyagok feltárása azzal a céllal történt, hogy azt tervszerűen fel is használják, amellyel az anyag-takarékoságot segítik üzemünkben. A brigádok szép munkát végeztek így november 27-ig üzemrészenként a következő mennyiségben tártak fel anyagot, illetve vételezték vissza raktárba, vagy közvetlenül használták fel.

Ernö-bányában 1 396 190 forint értékű anyagot tártak fel, ebből raktárba visszavételezték 422 000 forint értékűt, közvetlenül felhasználhattak 571 252 forint értékű anyagot.

Ferenc-bányában 417 594 forint értékű anyagot tártak fel, ebből raktárba visszavételezték 139 000 forint értékű anyagot, közvetlenül pedig 271 078 forint értékű anyag került felhasználásra.

Cser-bányánál mindössze 60 048 forint értékű mennyiséget mentettek meg, ebből 1000 forint értékű anyagot vételezték vissza a raktárba és 29 190 forint értékű anyag került felhasználásra.

A **Beszáló-aknában** is bőven akadt munkája az anyagmentő brigádnak. A feltárt anyag értéke 288 853 forint, a raktárba aránylag itt sokat vételezték vissza, 233 000 forint értékben, míg felhasználásra 55 853 forint értékű anyag került.

Az **S. II.-aknában** a 97 891 forint értékű feltárt anyagból 84 000 forint értéket vételezték vissza a raktárba, közvetlenül pedig 13 891 forint értékben használták fel anyagot.

A **Külfejési-bányában** feltárt anyag értéke 163 289 forint, ebből 1000 forint értéket helyeztek vissza a raktárba, míg felhasználhattak 136 318 forint értékű anyagot.

Herend-bányában 375 901 forint értékű anyagot tártak fel, ebből raktárba visszavételezték 133 000 forint értékű anyagot, s közvetlenül felhasználhattak 112 901 forint értékűt.

Gépezetnél 92 777 forint értékben tártak fel anyagot, ebből raktárba visszavételezték 45 000 forint értéket, s közvetlenül felhasználhattak 47 777 forint értékben.

A **Vegyesüzemnél** 66 355 forint értékben tárt fel anyagot a brigád, ebből raktárba 2000 forint értékű mennyiséget helyeztek vissza, a többi pedig közvetlenül felhasználhatták.

A feltárt anyagok mennyiségével az anyagtakarékosághoz nagy segítséget nyújtottak. Az anyagok raktárba való visszaszállítása még most is folyamatban van. Ezért aztán több helyen a közvetlen felhasználás végsője azért nincs meg. A két anyagmentő brigád munkája arról tanúsodik, hogy érdemes és szükséges állandóan az elfekvő anyagok feltárásával foglalkozni valamennyi üzemünkben.